

Asia: VN/25955/2022

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä asetuksesta

Lahden kaupunki toteaa lausuntonaan, että asetusluonnos on pääosin kannatettava. Kuitenkin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteissa nähdään haasteita. Lisäksi takautuvan palkkaharmonisaation kustannusvaikutukset tulee eliminoida kokonaan pois siirtolaskelmista.

2. Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnat vuodelle 2023 (1 §)

-

3. Syrjäisyyksiluvun määräytymisperusteet (2 §)

-

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet (3 § ja liite)

Kunnan kannalta on hyvä, että asetusluonnoksessa määritellään selkeästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet eli asiat, mitä toimenpiteitä kunnassa tulee tehdä ja mitä asioita tulee seurata.

Haasteena nähdään se, miten tulosindikaattoreiden tuloksiin voitaisiin vaikuttaa. Asetuksen liitteessä esitetyt toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit eivät korreloi tulosindikaattoreiden kanssa (pl. ylipainoisten osuus 8. ja 9. luokan oppilaista). Parantunut/hyvä prosessi ei tarkoita parantunutta tulosta tai toisinpäin.

Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä TEAviisariin kerätään tiedot prosessi-indikaattoreiden toteutumisesta kahden vuoden välein lähettämällä kuntiin tiedonkeruulomakkeet. Tiedonkeruu perustuu kuntien itsensä antamiin vastauksiin. Asetusluonnoksen liitteessä todetaan,

että tieto saadaan kunnan asiakirjoista ja yhdessä tapauksessa tarkastusraportista. Tiedonkeruu tapahtuu kunnissa todennäköisesti monilla eri tavoilla ja tuottaa tuloksia, jotka eivät välttämättä ole vertailukelpoisia. Tämä pitäisi pystyä jatkossa vakioimaan.

Prosessi-indikaattoreihin esitetään lisäyksenä kulttuurinäkökulmaa - ”Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä ”. Kulttuurihyvinvoinnin lisääminen prosessi-indikaattoreihin nähdään perusteltuna.

5. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (4 § ja 8 §:n 3 momentti)

-

6. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa huomioon otettavat verotulot (5 § ja siirtymäsäännös 8 § 4 mom.)

-

7. Kotikuntakorvausta koskevien tietojen toimittaminen (6 §)

-

8. Siirtolaskelmissa huomioon otettavat verotulot (7 § 2 mom.)

-

9. Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtolaskelmissa (7 § 1 mom.)

Hyvinvointialueilla henkilöstön palkkaus tulee yhtenäistää lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Palkkaharmonisoinnilla varmistetaan, että saman vaativuustason tehtävissä tehtäväkohtainen palkka on yhdenmukainen.

Palkkaharmonisaatiota on toteutettu nykyisin toimivissa, vapaaehtoisesti perustetuissa sote-kuntayhtymissä etupainotteisesti verrattuna aloittaviin hyvinvointialueisiin. Jo tehdyistä palkkaharmonisaatioista aiheutuvat menot ovat mukana vuosien 2021–2022 sote-kustannuksissa ja sisältyvät näin ollen myös siirtolaskelmiin.

Asetuksen 7 §:n 1 momentin mukaisesti laskelmissa otettaisiin huomioon kunnan vuosille 2021 ja 2022 kuluiksi kirjaamat takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset siten, että siirtyvä palkkakustannus vastaa yhden vuoden suoriteperusteisia palkkakustannuksia.

Aiemmin perustetuilla ja ennakoon harmonisaation toteuttaneilla sote-kuntayhtymäpohjaisilla kunnilla siirtolaskelmiin jää toteutuneet palkkaharmonisaatiokustannukset. Asetusluonnoksen mukaan myös takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset tulisivat osittain sisällymään siirtolaskelmiin. Niillä kunnilla, jotka tuottavat sotepalvelut itse, palkkaharmonisointi aloitetaan hyvinvointialueella 1.1.2023 ja tämä ei tule vaikuttamaan näiden kuntien siirtolaskelmiin. Menettely kohtelee jo palkkaharmonisaatiota toteuttaneita kuntia epäoikeudenmukaisesti.

Eri tahtisesti toteutettu palkkaharmonisaatio ja sen vaikutus siirtolaskelmiin asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan tulevaa valtionosuusrahoitusta määritettäessä. Takautuvan palkkaharmonisaation kustannusvaikutukset tulee eliminoida kokonaan pois siirtolaskelmista, jotta ne eivät vaikuta kuntien yhdenvertaiseen kohteluun

Mörsky Tiina

Lahden kaupunki - Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 427